

організаційної підтримки, державного регулювання, фінансового забезпечення, кадрового забезпечення, освітньо-професійної підготовки, інформаційної підтримки [5].

До напрямів сприяння розвитку інноваційно-інтегрованих структур вважаємо за доцільне віднести: удосконалення законодавчо-нормативної бази та її адаптацію до міжнародних вимог і стандартів; підготовку фахівців інноваційного типу з метою задоволення кадрових потреб таких структур; впровадження низки податкових та інших пільг для суб'єктів інноваційної діяльності; поліпшення інформаційного забезпечення діяльності інноваційно-інтегрованих структур; розвиток партнерських відносин; запровадження стратегічних програм інноваційної інтеграції на рівні держави й територій.

Література:

1. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.04.2021).
2. Левченко О. М., Ткачук О. В., Царенко І. О. Інноваційно-інтегровані структури в сучасній економіці: їх класифікація. *Ефективна економіка*. 2017. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_10_4. (дата звернення: 30.03.2021).
3. Пузирьова П. В. Основні фактори впливу на процес формування та розвитку інноваційного потенціалу інтегрованих структур бізнесу. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. №10. С. 72–81.
4. Сторожук О. В., Заярнюк О. В. Перспективи формування інноваційно-інтегрованих структур в економіці регіону. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2018. Вип. 1. С. 49–55.
5. Levchenko O., Tkachuk O., Haidoura H. The priorities of forming and development of innovative-integrated structures in Ukraine under the modern conditions. *PIRETC*. 2020. Vol. 08, Issue 01. P. 35–39.
6. The Global Competitiveness Report (2019). URL: <https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2019> (Last accessed: 01.03.2021).

Гуцалюк О. М.

доктор економічних наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

Срібний О. М.

аспірант
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЇ СФЕР ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ РІЗНИХ ФОРМАХ ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Важливою ознакою, за якою можна характеризувати корпоративні інтеграційні об'єднання (КІО) підприємств є географічно-просторовий розподіл відносин учасників спільної діяльності.

При цьому доцільним рекомендується виокремлення таких видів КЮ:

- локальні (інтеграційні об'єднання, до складу яких входять підприємства, діяльність яких націлена на певне одне місто, або якийсь район; звичайно, це невеликі об'єднання, що тільки захоплюють ринки збуту, або починають свою діяльність та мають за мету подальший розвиток в напрямку зміцнення конкурентних позицій на цільовому географічному сегменті ринку);
- регіональні (об'єднання, місце діяльності яких – один певний регіон);
- міжрегіональні (діяльність яких розгортається в межах декількох регіонів);
- національні (діють в межах всієї країни);
- транснаціональні (в свою чергу, поєднують підприємства, що охоплюють декілька, але небагато країн);
- глобальні (інтеграційні об'єднання включають до свого складу багато підприємств, діяльність яких націлена на ринки багатьох країн, майже всього світу).

Таблиця 1

Порівняльний аналіз інтеграції сфер діяльності при різних формах об'єднання підприємств [1]

Форми інтеграції	Виробництво	Маркетинг, збут	Бізнес-планування	Фінанси	Облік
Концерн	Тісне співробітництво	Спільний збут	Спільне планування усієї діяльності	Тісні зв'язки, спільна участь у капіталі	Юридично-самостійні підприємства, але облік єдиний
Конгломерат	Самостійне виробництво у кожному з підрозділів	Окремий збут кожного з продуктів	Досить самостійне, але з елементами контролю	Єдиний фінансовий контроль	Юридично-самостійні підприємства, але облік єдиний
Консорціум	Самостійне виробництво у кожному підприємстві	Самостійний збут продукції	Узгоджене планування для досягнення певних спільних цілей	Самостійні фінанси	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком
Синдикат	Відокремлене виробництво	Спільний збут однакової продукції	Узгоджене планування питань, пов'язаних зі збутом продукції	Самостійні фінанси	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком
Асоціація	Відокремлене виробництво	Самостійний збут продукції, можуть мати місце деякі рекомендації	Узгоджене планування, яке носить рекомендацій-ний характер	Самостійні фінанси	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком
Пул	Самостійне виробництво, але норми витрат встановлюються з центру	Самостійний збут продукції	Самостійне планування з елементами узгодження	Прибуток надходить у загальний фонд і потім розподіляється	Юридично самостійні підприємства з відокремленим обліком
Трест	Учасники втрачають виробничу самостійність	Спільний збут продукції	Спільне планування	Спільні фінанси	Підприємства втрачають юридичну самостійність

Крім того, для узагальнення характеристик різних форм інтеграції та видів інтеграційних утворень важливим є також урахування таких ознак та характеристик:

- ступінь добровільності проведення процедури об'єднання (інтеграційні об'єднання, що виникли за згодою всіх учасників, тобто дружні – стратегічний альянс, дружнє злиття акціонерних товариств тощо; інтеграційні об'єднання, в яких відносно хоча б до одного з учасників були здійснені примусові заходи – недружнє або вороже поглинання одного господарського товариства іншим);

- умови проведення процедури інтеграції (інтеграція на рівних умовах, тобто при дотриманні вимоги справедливості та рівноправ'я, за які права власників господарських товариств, що є учасниками інтеграційного процесу, враховуються в однаковій мірі; інтеграція на нерівних умовах, що передбачає при утворенні об'єднання можливість певного зацмлення прав та інтересів окремих учасників через здійснення недружнього поглинання або вимушеного злиття);

- глибина проведення інтеграційного процесу (повні інтеграційні об'єднання – КІО, для учасників яких передбачено сполучення усі сторін та аспектів господарської активності учасників; часткові об'єднання – інтеграційні структури, в яких учасникам дозволяється збереження певного рівня самостійності при здійсненні окремих видів діяльності та операцій автономно від загального процесу функціонування КІО);

- спільність контурів інформаційного обміну та ведення звітності (інтеграційні об'єднання, що використовують або консолідовану – концерн, або взагалі єдину звітність – при злитті учасників в єдине корпоративне утворення; інтеграційні об'єднання, що не мають консолідованої звітності, наприклад – стратегічний альянс);

- за видами ресурсів, що залучаються до спільної діяльності (інтеграційні об'єднання, в яких впроваджено тільки інформаційний обмін та комунікаційна взаємодія; інтеграційні об'єднання, що здійснюють обмін окремими видами ресурсів – матеріально-сировинних, фінансових, людських тощо; інтеграційні об'єднання, що у повній мірі об'єднують власні логістичні системи).

Для утворення кожного з означених типів корпоративних інтеграційних об'єднань важливим є здійснення ефективного економічного обґрунтування, що враховувало б усі важливі моменти здійснення інтеграції, такі як мета інтеграції, вигоди, що планується отримати від неї, вплив на локальні та загальні конкурентні переваги учасників тощо.

Література:

1. Гуцалюк О. М. Організаційно-економічні форми утворення корпоративних інтеграційних об'єднань. Корпоративне управління: процеси, стратегії, технології: колективна монографія. Херсон: Гельветика, 2015. С. 46–66.

2. Гуцалюк О. М. Управління інтеграційним розвитком корпоративних підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Запоріжжя: Гельветика, 2018. 424 с.